

Klassesamfund. Der er partier for de unge, for de højtuddannede, for arbejderne, for pensionisterne og meget andet. Sociale klasser har overraskende fået en voksende betydning for valg af parti, viser en omfattende undersøgelse af partiernes vælgere.

Social baggrund afgør igen partivalg

Af Bent Winther
// bewi@berlingske.dk

Socialklasser, uddannelse og erhverv er på vej tilbage som væsentlige skillelinjer mellem partiernes vælgere. Venstre og Socialdemokraterne er de to eneste partier, som nærmer sig betegnelsen »massepartier«, fordi de henvender sig til mange samfundsgrupper. Mindre partier må finde deres niche.

Og det gør de. De højtuddannede har deres partier, de unge deres, mens arbejdere og de selvstændige er stærkt overrepræsenterede i andre. Tendensen er ellers i mange år gået i retning af en nedbrydning af de sociale og demografiske forskelle i stemmemønstrene. Men de vinder betydning godt hjulpet af den økonomiske krise og af, at værdipolitikken er trængt i baggrunden. Det viser en omfattende kortlægning af partiernes vælgere, som TNS Gallup har udarbejdet i samarbejde med

Institut for Statskundskab på Københavns Universitet.

Professor Kasper Møller Hansen, Københavns Universitets siger:

»Selv om man taler meget om, at holdninger bestemmer partivalg, og at man ikke er født ind i et parti, fordi man tilhører en bestemt klasse, så viser undersøgelsen her, at der fortsat er en meget klar tendens til, at det er ens klasse, der bestemmer, hvem man sætter sit kryds ved.«

Således er andelen af faglærte og ufaglærte arbejdere steget for Socialdemokraterne og SF siden 2007; ligesom andelen af vælgere med folkeskolen som højeste uddannelse er det. For Radikale er andelen af vælgere med en mellemlang eller lang videregående uddannelse steget markant siden 2007. Hos de Konservative er 10 procent selvstændige, Enhedslistens vælgere har den laveste gennemsnitsalder, og hver fjerde er studerende.

Dansk Folkeparti har i dag 20 procent arbejdere og 41 procent uden for erhverv: pensionister, efterlønsmodtagere med flere.

Tilbage til traditionen

Ved systemskiftet i 2001 lykkedes det Anders Fogh Rasmussen (V) at trække mange traditionelt socialdemokratiske vælgere til den blå fløj. Både Venstre og Dansk Folkeparti trak i arbejdersvælgerne, og for Socialdemokraterne betød det en historisk tilbagegang.

»En del af disse vælgere er blevet hos især Dansk Folkeparti, som i dag også har mange pensionister. Men DF er fortsat et arbejderparti og konkurrerer om de samme vælgere med S og SF. Men de unge arbejdere med lav uddannelse falder tilbage til Socialdemokraterne, SF og Enhedslisten. Det er virkelig markant, så stærkt de unge står i den røde blok inklusive de Radikale. Der er sket en yderligere udvikling i den retning siden val-

get i 2007,« siger Kasper Møller Hansen.

Et andet skel går mellem offentligt og privat ansatte. Her lykkedes det Fogh Rasmussen at trække en pæn del af de offentlige over i blå blok. En del er nu vendt tilbage til rød blok.

»Mange vælgere stemte på Venstre i 2001 og derefter for at bevare og udvikle den offentlige sektor. Nu er vi tilbage til politik, som det plejer at være, hvor venstrefløjen har godt fat i de offentligt ansatte. Det kan ses som et udslag af, at de seneste 10 år snarere har været undtagelsen end reglen. Vi er tilbage ved nogle skel, som vi har kunnet se udvikle sig siden Anden Verdenskrig,« siger Kasper Møller Hansen.

Han mener, at de markante demografiske forskelle på partierne kan være med til at forklare den stabile tilslutning til partierne.

»Hvis sociodemografien afgør valget, kan politikerne hoppe nok så meget rundt med forslag på den politiske scene. Løbet er stort set kørt.« ■

Portræt af partiernes vælgere

Socialdemokraterne

Arbejdere med lav uddannelse

■ Godt en tredjedel – 35 procent – af S-vælgere har folkeskole som højest fuldførte uddannelse; andre 37 procent har en erhvervsfaglig uddannelse. 20 procent har en videregående uddannelse mod 23 procent i 2007. Andelen af højtuddannede er altså faldet. Hver femte er faglært eller ufaglært arbejder, mens hver tredje – 34 procent – hører til blandt øvrige lønmodtagere, funktionærer og andre grupper.

■ 31 procent er ude af erhverv – pensionister, efterlønsmodtagere og lignende.

■ Omtrent lige mange mænd og kvinder vil stemme på Socialdemokraterne.

■ Gennemsnitsalderen er 49 år mod 50 i 2007.

■ Den største andel af socialdemokratiske vælgere – 40 procent – er 40-59 år.

Radikale

Studerende og højtuddannede lønmodtagere

■ Hele 59 procent af Radikales vælgere har en videregående uddannelse. Af dem har hver fjerde en længerevarende videregående uddannelse. En stigning fra 2007, da 53 procent af R-vælgere havde en videregående uddannelse. Andelen af lavt uddannede R-vælgere er således faldet. 46 procent af R-vælgere er lønmodtagere (minus arbejdere). Andelen af studerende er vokset fra 18 til 23 procent i forhold til 2007.

■ Kun 15 procent af Radikales vælgere er ude af erhverv – pensionister, efterlønsmodtagere og lignende.

■ 52 procent af R's vælgere er mænd. Ved valget i 2007 var der flest kvinder – 53 procent.

■ Gennemsnitsalderen er 46 år.

■ Den største andel af Radikales vælgere er i aldersgruppen 18-39 år. Den er vokset fra 39 procent i 2007 til 43 procent i 2011.

Konservative

Selvstændige mænd med middel uddannelse

■ En tredjedel af de Konservatives vælgere har en videregående uddannelse. Konservatives vælgere med en erhvervsfaglig uddannelse er faldet til 28 procent mod 34 i 2007. Knap en fjerdedel – 23 procent – har ingen uddannelse ud over folkeskole. Ni procent er faglærte eller ufaglærte lønmodtagere, og 43 procent er lønmodtagere derudover.

■ 25 procent er ude af erhverv – pensionister, efterlønsmodtagere og lignende, mens hele 12 procent er selvstændige.

■ Knap to tredjedele af Konservatives vælgere er mænd – 64 procent. Andelen er vokset med fire procentpoint siden 2007.

■ De Konservatives vælgere er i gennemsnit 48 år.

■ Den største andel – 38 procent – er i aldersgruppen 18-39 år.

Socialistisk Folkeparti

Kvindelige lønmodtagere og studerende.

■ 40 procent af SF's vælgere har folkeskole eller gymnasial uddannelse som længst fuldførte uddannelse. Dette kan dog hænge sammen med den store andel af unge studerende blandt SF-vælgere. En tredjedel af SF-vælgere har en videregående uddannelse. Godt en fjerdedel af SF's vælgere har en erhvervsfaglig uddannelse som højest gennemførte uddannelse. 35 procent af SF's vælgere er lønmodtagere mod 41 i 2007. 19 procent er studerende mod 13 i 2007.

■ Næsten hver fjerde – 24 procent – af SF's vælgere er ude af erhverv – pensionister, efterlønsmodtagere og lignende.

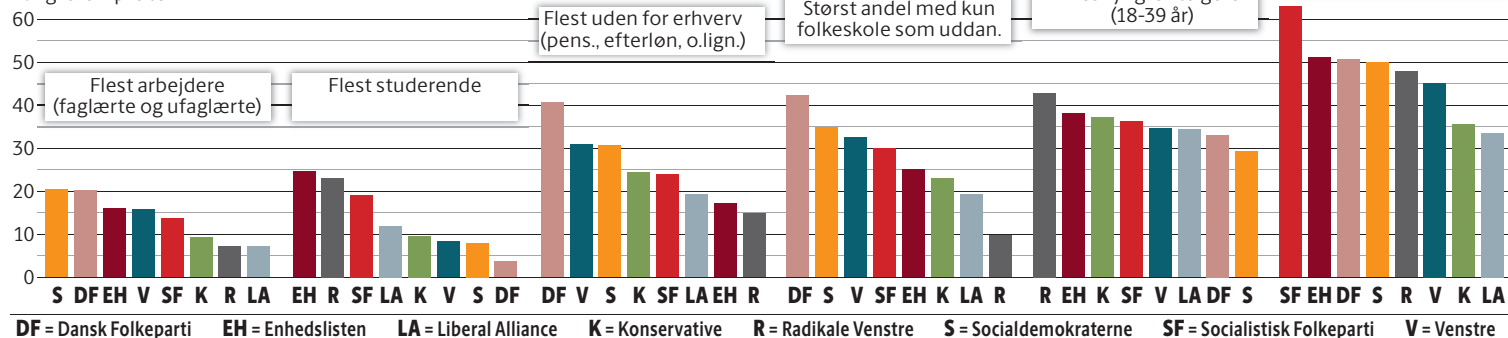
■ Knap to tredjedele af SF's vælgere er kvinder – 63 procent. Andelen er steget med tre procentpoint siden 2007.

■ SF-vælgere er blevet yngre: I gennemsnit 46 år mod 49 i 2007.

Sådan ser partiernes vælgere ud

Ranglister i procent

Sammenligningen er foretaget ved at se på de 6.897 respondentes partivalg nu og deres partivalg i 2007. Alle baggrundsvARIABLE er udtryk for i dag og ikke i 2007.

Kilde: 6.897 respondenter mellem 18 og 70 år har svaret februar 2010-marts 2011. Undersøgelsen er gennemført af TNS Gallup for Kasper M. Hansen, Karina Kosiara-Pedersen og Rasmus Tue Pedersen, Institut for Statskundskab, Københavns Universitet (<http://www.cvap.polski.ku.dk/valgkamp/>).

BERLINGSKE INFOGRAFIK / LEIF SKOV

ILLUSTRATION: JENS HAGE

Liberal Alliance

Mænd med en erhvervsuddannelse

- 38 procent har en videregående uddannelse. I 2007 var andelen af daværende Ny Alliances vælgere med en videregående uddannelse 58 procent. Da Ny Alliance blev til Liberal Alliance, mistede man altså en væsentlig del af de mest veluddannede vælgere. Til gengæld har 31 procent en erhvervsfaglig uddannelse mod 15 i 2007. Vælgerne med videregående uddannelse er udskiftet med vælgere med erhvervsfaglig uddannelse. 31 procent har folkeskole eller gymnasial uddannelse som højest gennemførte uddannelse. 43 procent af Liberal Alliances vælgere er lønmodtagere og 15 procent selvstændige. Andelen af arbejdere blandt Liberal Alliances vælgere er faldet fra 10 til 7 procent fra 2007 til 2011.

- 19 procent er ude af erhverv – pensionister, efterlønsmodtagere og lignende.

- To tredjedele af Liberal Alliances vælgere er mænd.

- Gennemsnitsalderen er 49 år.

Dansk Folkeparti

Lavt uddannede og pensionister

- Hele 43 procent af DF's vælgere har folkeskolen som højest fuldførte uddannelse. 42 procent har en erhvervsfaglig uddannelse. 12 procent har en videregående uddannelse. DF's vælgere er dermed de lavest uddannede blandt alle partier.

- Hver femte er arbejder – 20 procent – og 26 procent er lønmodtagere derudover. Andelen af selvstændige er faldet fra syv til tre procent fra 2007 til 2011.

- 41 procent af DF's vælgere er ude af erhverv – pensionister, efterlønsmodtagere med videre.

- Lille overvægt af kvinder.

- Gennemsnitsalderen er 51 år.

- Andelen af yngre DF-vælgere er steget fra 2007 til 2011. Andelen af vælgere over 60 år er faldet fra 36 til 32 procent.

Venstre

Midaldrende mænd uden høj uddannelse

- 25 procent har en videregående uddannelse. 35 procent har en erhvervsfaglig uddannelse mod 39 procent i 2007. 40 procent af Venstres vælgere har folkeskole eller gymnasial uddannelse som længst gennemførte uddannelse mod 35 procent i 2007. Venstres vælgergruppe har således et lavere uddannelsesniveau i 2011 end i 2007. 16 procent er faglærte og ufaglærte arbejdere og 36 procent lønmodtagere derudover.

- 31 procent er ude af erhverv – på pension, efterløn, førtidspension eller lignende.

- 55 procent af Venstres vælgere er mænd.

- Gennemsnitsalderen er 48 år. I 2007 var den 49.

- Den største andel – 37 procent – af V-vælgere er 40-59 år.

Enhedslistens vælgere

Unge under uddannelse

- Hvert tredje – 34 procent – af Enhedslistens vælgere har en videregående uddannelse mod 45 procent i 2007. Enhedslistens vælgere har et højt uddannelsesniveau som således faldet væsentligt. 41 procent af partiets vælgere har folkeskole eller gymnasial uddannelse som længst gennemførte uddannelse mod 33 procent i 2007. Andelen af studerende er dog også vokset markant fra 17 procent i 2007 til 23 procent i dag. Hver fjerde har en erhvervsfaglig uddannelse. 16 procent er arbejdere og 30 procent lønmodtagere derudover. Ni procent er arbejdsløse mod 14 i 2007. 16 procent er arbejdere.

- 17 procent er uden for erhverv – pensionister, efterlønsmodtagere og lignende.

- Partiet har omtrent lige mange mænd og kvinder.

- Gennemsnitsalderen er faldet til 47 fra 50 år i 2007.

- 38 procent er mellem 18 og 39 år.

